

DISPUTATIONES P. D. FRANCISCI SUAREZ

E SOCIETATE IESU

DE CENSURIS IN COMMUNI

ET IN PARTICULARI DE EXCOMMUNICATIONE,
SUSPENSIONE, ET INTERDICTO, AC PRÆTEREA DE IRREGULARITATE.

PRÆFATIO.

Tractatus hic de Censuris Ecclesiasticis magnam connexionem habet cum pœnitentiæ sacramento; ideoque post illius doctrinam et aliarum rerum, quæ cum illo connexæ sunt, optime cadit censurarum cognitio, tum quia ferre Ecclesiasticam censuram actus est clavium, quarum potestatem superius declarare cœpimus, quoniam ab illa pendet vis sacramenti pœnitentiæ, eamque doctrinam perficere et consummare necesse est; tum etiam quia censurarum cognitio maxime est confessariis necessaria, ut convenienter possint iudicium animarum ferre. Atque ita Theologi agentes de sacramento pœnitentiæ, simul de clavibus et censuris disputarunt in 4, d. 18 et 19 ac 20. Alios auctores omitto, quoniam et vulgaria sunt loca, et in sequentibus frequens eorum mentio fiet. Sunt autem in Ecclesia variæ species censurarum, quibus proinde multa communia sunt, quæ ad communem rationem censuræ consequuntur, et ideo, ut debitum doctrinæ ordinem servemus, et clarius, ac distinctius procedamus, dicemus prius de censuris in communi, postea vero de singulis speciebus. In quibus omnibus tractandis eum ordinem, quem in sacramentis tenuimus, observabimus, uniuscujusque rei originem et naturam, causas, effectus, et proprietates ordinate inquirendo.

DISPUTATIO I.

DE CENSURA IN COMMUNI, AN SIT ET QUID SIT.

Quoniam censura res est ab Ecclesia instituta, non possumus præsentem disputationem definire, nisi de potestate instituendi censu-

ras simul dicamus; et ideo prius significationem vocis explicabimus; deinde potestatem censuras instituendi ostendemus; ac tandem tam definitionem quam generalem censuræ divisionem concludemus.

SECTIO I.

Quid censura Ecclesiastica sit, seu quid hac voce significetur.

1. Non possumus ostendere censuram esse, nisi prius, quid hac voce significetur, exacte intelligatur. Ad hoc autem necesse est etiam cognoscere quid res ipsa significata sit; quoniam hæc duo in præsentia materia valde sunt conjuncta; et ideo utrumque simul explicandum est. Nihil autem fere de hac questione ita in communi proposita invenio ab auctoribus dictum, cum tamen a vera illius intelligentia multæ et graves controversiæ pendere possint. Imo et Innocentius III, in cap. Quærenti, de Verborum significatione, interrogatus, quid nomine censuræ intelligi debeat, sola partitione respondet, intelligi scilicet excommunicationem, suspensionem aut interdictum; communem autem descriptionem seu interpretationem nullam adhibet.

2. Vocis censuræ significatio. — Censura igitur, juxta Latinam quamdam et propriam significationem, idem est quod censoris dignitas; censor autem dictus est a verbo *censeo*, quod est constituere vel præcipere, ut dicitur in lege *Censere*, 3 Digest., de Verbor. significatione.; pertinebat autem ad dignitatem censoris de civium moribus indagare, et indignos honoribus repellere. Ex quo ulterius derivata est vox *censuræ*, ut idem sit, quod severa correctio, vel potius mulcta aliqua, quæ loco pœnæ imponitur, et censio etiam Latine dicitur.

tur. Hinc ergo translata est et accommodata hæc vox ad significandam Ecclesiasticam pœnam et mulctam, quæ severitatem contineat, et rigorem aliquem Ecclesiasticæ jurisdictionis, et potestatis coercivæ exerceat. Per hæc autem verba nondum satis explicatur propria ratio censuræ, prout est in usu Ecclesiæ, et prout de illa nunc agere intendimus; alioqui omnis gravis pœna Ecclesiastica, quæ per modum mulctæ, seu privationis, et inhabilitatis imponitur, esset censura, quod falsum est. Nam Ecclesia imponit hæretico, verbi gratia, ratione sui criminis, mulctam omnium temporalium bonorum, cap. Vergentis, de Hæreticis, et c. Cum secundum leges, eodem titulo, in sexto, quæ sine dubio est satis severa pœna, quam nomine censuræ nullus appellabit. Ad hoc vero facile dici potest, privationem temporalium bonorum non esse pœnam propriam Ecclesiasticæ potestatis, sed communem potestati civili; et ideo non comprehendit nomine censuræ Ecclesiasticæ, quæ est spiritualis.

3. *Genus censuræ.* — *Lege Sylvest., verb. Pœna, num. 2.* — *Irregularitas cur censura non sit.* — Sed licet hoc verum sit, ad summum hinc habetur genus censuræ, scilicet esse spiritualement pœnam, quod verum est, et infra magis explicabitur; adhuc tamen inquirendum superest, quid contrahat spiritualement pœnam ad rationem censuræ; neque enim satis est addere, gravem pœnam, quæ severitatem indicet; non enim omnis pœna spiritualis, etiamsi in illo ordine gravis sit, potest censura appellari; nam irregularitas sæpe est gravis pœna, et est spiritualis, et tamen non est censura, ut ex dicto cap. Quærenti, colligitur, et infra ostendetur. Dicitur vero potest, censuram significare talem pœnam spiritualement, quæ per se et ex primaria institutione sua habeat rationem pœnæ, quæ solum propter crimen imponatur; irregularitatem autem non esse hujusmodi, quia, loquendo præcise de ratione irregularitatis ut sic, non est introducta in pœnam seu rationem criminis, sed ut inhabilitas quædam ob indecentiam aliquam, quæ proinde sæpe contrahi potest absque delicto. Quod si aliquando pœna est, non propterea tunc induit rationem censuræ, quidquid aliqui moderni sentiant cum Soto in 4, dist. 22, q. 3, art. 1, contra quos agemus infra sectione 3, quia illa ratio pœnæ est quasi secundaria in illa mulcta seu inhabilitate, primaria vero est ratio indecentiæ, quæ semper intervenit. Unde talis irregularitas,

quæ est pœna, ejusdem rationis est cum illa, quæ non est pœna; et eandem inhabilitatem quoad eosdem effectus importat.

4. *Depositio et degradatio cur non sint censuræ.* — Nondum vero est plene et adæquate explicata ratio censuræ, nam depositio et degradatio per se et ex primaria institutione sua sunt pœnæ spirituales et gravissimæ, quæ nunquam possunt nisi propter delictum imponi, etiam gravissimum, ut colligitur ex cap. Tuæ, de Pœnis, et cap. 2, eodem, in sexto, ubi interpretes id notant; et tamen non sunt censuræ, ut infra ostendemus. Deinde sæpe aliquis privatur propter delictum Ecclesiastico beneficio vel jurisdictione, quæ sunt res spirituales; est ergo illa gravis et spiritualis pœna; et tamen censura non est. Deinde cessatio a divinis etiam non est censura, et tamen est spiritualis pœna.

Censuræ definitio.

5. Dicendum vero est, censuram, prout est in usu Ecclesiæ, ita posse defini: Censura est pœna spiritualis et medicinalis, privans usu aliquorum spiritualium bonorum, per Ecclesiasticam potestatem ita imposita, ut per eandem ordinariè absolvi possit. Hæc descriptio sumpta est ex iis quæ jura et Doctores communiter de censuris tradunt; ab his enim sumenda est definitio et essentia talium rerum moralium, quæ ex arbitrio hominum plurimum pendent. Et specialiter eam insinuat Joannes de Legnano, Tractatu de Censura ecclesiastica, c. 1, quamvis ille aliquid omittat, quod nobis visum est necessarium, et aliqua addat, quæ pertinent potius ad speciales censuras, quam ad rationem communem. In primis ergo censura per spiritualement pœnam tanquam per genus definitur, quia non omnis pœna spiritualis, censura est, ut recte est probatum; omnis autem censura est pœna spiritualis, quia est actus jurisdictionis, et potestatis coercivæ, et nunquam, vel imponitur, vel incurritur, nisi ratione criminis. Unde, si censura sumatur active, sic actionem judicis significat, quæ est punitio activa; si vero sumatur passive, significat ipsam spiritualement pœnam, quæ pro culpa infligitur. Est autem semper hæc pœna privativa aliquorum spiritualium bonorum, saltem quoad usum, ut constat ex usu Ecclesiæ, et ex ipsa ratione spiritualis pœnæ, nam hoc ipso quod spiritualis est, non potest consistere in inflictione alicujus rei positivæ, quæ pœnam inferat;

nulla enim talis res positiva cogitari potest, nec per legem, aut sententiam judicis fieri, seu imprimi; nec si illa fingeretur, posset pœnæ rationem habere; consistit ergo in aliqua morali privatione, et necesse est, ut privet spiritualibus commodis, nam inde habet quod spiritualis sit.

6. *Censura primario privat usu actionum spiritualium, in ordine tamen ad illam etiam temporalium.* — Dixi autem, primario esse privationem spiritualium actionum, tum quia secundario etiam privat usu corporalium seu externarum actionum, nimirum communicatione humana, honore, vel salutatione, et cætera, quod tamen semper est quasi indirecte et in ordine ad spiritualia. Tum etiam quia hæc censura non privat hominem spiritualibus bonis habitualibus seu permanentibus et internis, ut sunt in primis character, quia indelebilis est, et ideo non potest censura privare potestate ordinis. Item ejusmodi sunt, gratia habitualis et virtutes infusæ, quia his non potest homo invitus privari, neque sunt immediate in potestate Ecclesiæ, sed ejus jurisdictio proxime circa actiones versatur; et ideo pœna hæc, quæ censura dicitur, immediate privat actionibus, seu usu spiritualium rerum. Unde licet interdum Ecclesia privet aliquem Ecclesiastico beneficio, illa pœna non est proprie censura, nisi habeat adjunctam suspensionem aliquam spiritualium actionum; nam hac seclusa, privatio beneficii magis est temporalis quam spiritualis pœna. Quia licet in beneficio principalis sit spirituale officium, quam temporale commodum, tamen in illa pœna, ut præcise a suspensione, magis intenditur inflictio temporalis incommodi, quam spiritualis nocimenti. Denique sub hoc usu spiritualium bonorum comprehendimus, non solum proprias et rigorosas actiones, sed etiam effectus eorum et passionem, seu quasi passionem, ut sunt receptio sacramenti, participatio suffragiorum Ecclesiæ, etc.

7. *Censura requirit Ecclesiasticam potestatem.* — *Qua potestate fertur, eadem tollitur.* — Hinc autem facile intelligitur, hujusmodi censuram requirere Ecclesiasticam potestatem, per quam possit imponi; quoniam legitima pœna non nisi ab habente jurisdictionem et potestatem infligi potest; censura autem est pœna justa et legitima; et ideo requirit in Ecclesia potestatem, de qua in sequente sectione dicemus. Addidi vero, talem esse usum hujus potestatis in censura ferenda, ut juxta

communem usum Ecclesiæ, per eandem Ecclesiæ potestatem tolli et absolvi soleat. Unde, si quæ est pœna in Ecclesia, quæ ut perpetua imponitur absque spe remissionis, vel hoc solo titulo excludi debet a genere censuræ, et hujusmodi est depositio et degradatio, ut inferius videbimus. Ratio autem hujus non est alia, nisi quia juxta Ecclesiæ consuetudinem et institutionem, censura est vinculum, seu ligamen quoddam dissolubile moraliter, quantum est ex institutione sua. Citatur c. Nemo 1, 11, quæst. 3, ubi censuræ vincula appellantur; ibi vero nihil de dissolubilitate agitur; est tamen hæc consentanea materiæ talis pœnæ, quia non consistit proprie in aliqua inhabilitate ipsius personæ, nec in privatione habitus seu radicalis potestatis, ut sic dicam, sed solum in privatione actionum, seu in quodam vinculo spirituali, quo aliquis ita ligatur, ut tales actiones jure et legitime exercere non valeat; tale autem vinculum postulat, ut dissolubile sit, et sub hac ratione per censuram imponitur. Unde includit conditionem, *donec respicias*, c. 1 de Judic., cum similibus, de qua latius infra.

8. *Censura cur nunquam transeat in rem judicatam.* — Ac propterea, licet aliæ sententiæ post decem dies, ex quo latæ sunt, ita transeant in rem judicatam, ut tolli non possint (ut dicitur in c. Quod ad consultationem, de Sententia et re judicata), nihilominus censura, per quamcumque sententiam imposita, post quodcumque tempus auferenda est, si homo respiscat, ut colligitur ex c. Ex litteris, de Constitutionibus. In quo textu fundari potest prædicta pars definitionis, et in aliis, quos ibi Panormit. refert, n. 10, et Felinus, num. 34. Ratio autem esse videtur, quia, licet censura sit pœna, simul tamen est medicina, ut in ipsa definitione indicavimus, et in sequentibus latius explicaturi sumus, et Theologi frequenter advertunt in 4, d. 18, de excommunicatione tractantes; est autem eadem ratio de cæteris censuris ut sic; non enim imponuntur solum ut hominem puniant, sed ut eum respiscere faciant a culpa et contumacia, ut notavit Bonaventura in dicta d. 18, art. 1, quæst. 2, et sumitur ex dicto cap. Ex litteris, et ex cap. 1 de Judic., et ex c. 1 de Exceptionibus, in 6, et expressius in cap. 1 de Sententia excommunicationis, in sexto. Non autem esset talis pœna medicina, si esset perpetua et absque spe remissionis. Maxime cum bona illa, quibus privat, spiritualia sint; et ideo per se, et directe magnum quoddam

nocumentum inferat eorum privatio, ideoque morti comparetur in cap. Per venerabilem, circa finem, Qui filii sint legitimi; ergo ea solum ratione medicinalis esse potest, quia propter vitandum tale nocumentum, peccator ad respiscendum inducitur, ut recte docuit Augustinus, libro de Correctione et gratia, cap. 15, et habetur in cap. Corripiantur, 24, quæst. 3; quod non faceret, si veniam seu remissionem desperaret; quare de ratione censuræ est, ut sit ligamen dissolubile.

9. Atque ex his satis constat, quid sit censura in communi sumpta, et quæ sit ejus descriptio, quæ partim ex citatis juribus a nobis sumpta est, partim ex aliis, in quibus Ecclesiastica censura, pœna vocatur, non solum secundum communem rationem nocumenti, sed etiam secundum proprium respectum pœnæ ad culpam, quia non nisi propter culpam juste imponi potest, ut sumitur ex cap. Nullus, 44, quæst. 3, et c. Sacro, de Sententia excommunicat. Partim ex dicto c. Quærenti, ubi tres tantum censuræ Ecclesiasticæ recensentur, quæ divisio non nisi juxta prædictam descriptionem constare potest, ut ex dicendis in sect. 3, manifestum fiet.

SECTIO II.

Utrum sit in Ecclesia potestas ad ferendas censuras, et qualis illa sit.

1. *Ratio dubitandi.* — Ratio dubitandi esse potest, quia Ecclesia non habet potestatem ad privandum hominem spiritualibus bonis, nam si quæ potestas illi data est, illa est ad ædificationem, non ad destructionem; privare autem fideles bonis spiritualibus, non est ædificatio eorum, sed destructio. Neque Ecclesia est domina horum honorum, ut eis possit suo arbitrio uti, sed ad summum est dispensatrix eorum in commodum et in utilitatem fidelium. In contrarium vero est usus Ecclesiæ, qui non potuit nisi legitima potestate fundari; alioqui fuisset intolerabilis error ac violenta tyrannis.

2. *Potestas jurisdictionis duplex.* — Lutherani cum multis aliis hæreticis censuras Ecclesiasticas ideo contemnunt, quia omnem Ecclesiasticam potestatem a Christo manantem Ecclesiæ pastoribus eripiunt, de quorum opinionibus ea retulisse nobis sufficit, quæ in superioribus, agentes de clavibus et de ministro pœnitentiæ, tetigimus. Nunc breviter Catholica veritas statuenda et confirmanda est. Dicendumque est primo, esse in Ecclesia

potestatem jurisdictionis in foro exteriori seu contentioso a Christo Domino concessam. Hæc assertio de fide est. Ut autem intelligatur et probetur, repetenda est distinctio in superioribus tacta, de duplici potestate ordinis et jurisdictionis. Hic ergo non est sermo de potestate ordinis, quia ad censuram ferendam, neque illa potestas sufficit, nec necessaria est, ut infra videbimus. Rursus potestas jurisdictionis distingui solet in interiorem et exteriorem; quæ ita appellantur, non quia utraque non exerceatur per actus sensibiles et externos; nam, cum utraque sit in hominibus respectu aliorum hominum, necesse est, ut per actus exteriores exerceatur; sed ita appellantur, quia una ordinatur ad forum sacramentale, quod pertinet solum ad conscientiam et internum bonum animarum; et ideo interior jurisdictio appellatur; de qua diximus agentes de ministro sacramenti pœnitentiæ. Altera vero potestas ordinata est ad gubernandam Ecclesiam in exteriori foro per judicia, pœnas, etc., quæ ad bene constituendam et regendam hominum rempublicam necessaria sunt; et hæc vocatur potestas jurisdictionis exterioris. Ad quam pertinet vis directiva ad ferendas leges obligantes in conscientia, quam esse in Ecclesia, in materia de legibus probandum est. Pertinet etiam vis coerciva, et propterea etiam vocatur potestas fori contentiosi.

3. *Matth. loca ex c. 16 et 18, expenduntur.* — *Ex Pauli locis idem colligitur.* — Hanc ergo potestatem fuisse a Christo suæ Ecclesiæ datam constat primo ex illis generalibus verbis Matthæi 16 et 18: *Quodcumque ligaveris (seu ligaveritis) super terram, erit ligatum et in cælis, etc.* In quibus primum consideranda est generalis locutio, *Quæcumque alligaveritis*; nam merito extenditur ad omnia illa, quæ ad conveniens Ecclesiæ regimen necessaria vel utilia esse possunt. Neque esse potest ulla ratio excludendi aliquid, vel limitandi verba, quæ Christus non limitavit, ut ponderavit Innocentius III in cap. Solitæ, de Major. et obedient. Item expendenda est metaphora verbi *ligandi*; optime enim accommodatur ad Ecclesiasticam censuram, quæ, ut supra diximus vinculum quoddam, seu ligamen est. Quod vero additur, *erit ligatum, et in cælo*, satis declarat, potestatem hanc non esse naturalem, sed supernaturalem, et ligamen illud esse spirituale, et superioris ordinis. Denique quod sermo sit de potestate fori contentiosi, in loco Matth. 18,

satis declarant antecedentia verba: *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam ethnicus, et publicanus*, id est, separetur, ut indignus Ecclesiastica communicatione et fructu. Ut enim ostenderet Christus futurum esse, ut hoc juste, et valide fieret in sua Ecclesia, statim subjunxit, *Amen, dico vobis, quæcumque ligaveritis*. Atque hanc potestatem in se agnoscebat Paulus cum diceret, 2 ad Cor. 10: *Nam et si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus in ædificationem, et non in destructionem vestram, non erubescam*. Quam etiam non multo ante comprehenderat sub armis militiæ nostræ, quæ non carnalia, sed potentia Deo appellat, etiam ad ulciscendam omnem inobedientiam. Unde cap. 13, subdit: *Quoniam si venero iterum, non parcam*; et infra: *Ideo absens scribo, ut non præsens durius agam secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi*. Et hanc eandem potestatem coercivam nomine virgæ optime significavit, primæ ad Cor. 4, dicens: *Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in charitate, et spiritu mansuetudinis?*

4. Præterea hac potestate usus est Paulus, 1 Corinth. 5, dicens: *Ego autem absens corpore, præsens autem spiritu, jam judicavi, ut præsens, eum, qui sic operatus est; et 1 ad Timotheum 1, actum ejusdem potestatis indicat, cum ait: Ex quibus est Hymeneus, et Alexander, quos tradidi Satanæ, ut discant non blasphemare*. Et eadem potestate creditur usus Petrus, cum Actor. 8, dixit Simoni Mago: *Non est tibi pars, neque sors in sermone isto*. Nam, quod illis verbis Simonem excommunicaverit, et ab Ecclesia ejecerit, satis significatur in canone 30 Apostolorum, ubi Simoniaci excommunicantur, et in exemplum adducitur factum Petri, qui Simonem ab Ecclesia ejecit. Itaque intellexit Tharasius, in epistol. ad Adrianum Papam, quæ habetur in 4 tomo Bibliothecæ Sanctor. Traditione, et usu Ecclesiæ, confirmabitur amplius hæc veritas in sequente sectione.

5. *Ratio assertionis.* — *Varis textibus utriusque juris probatur assertio.* — Ratio vero ejus est, quia omnis respublica bene instituta indiget potestate jurisdictionis tam directiva quam coerciva, ut convenienter regi possit, ut per se manifestum est, etiam in naturæ lumine; sed Christus suam Ecclesiam instituit tanquam unum corpus politicum per homines regendum, et gubernandum, ut ex Evangelio, et traditione Ecclesiæ mani-

festum est, et in materia de fide latius tractari solet: ergo. Utraque item antecedentis præmissa ex utroque jure, civili, scilicet, et canonico, confirmari potest. Nam, in l. 2, ff. de Jurisd. omn. jud., dicitur: *Cui jurisdictio data est, ea quoque concessa esse videntur, sine quibus jurisdictio expleri non potuit*; et in l. ult., ff. de Eo cui mand. est jurisd., dicitur: *Jurisdictio sine modica coercitione nulla est*. Similia fere verba habentur in cap. Pastoralis, in principio, de Offic. delegati; *Jurisdictio nullius videretur esse momenti, si coercitionem aliquam non haberet*. Et in c. Ex litteris, eod. tit.: *Jurisdictio delusoria videretur, si coercitionem aliquam non haberet*. Idemque habetur in c. Præterea, eod. tit., ubi etiam illa generalis regula traditur: *Cui causa committitur, super omnibus, quæ ad causam ipsam pertinere noscuntur, plenaria recipit potestatem*.

Quo loco Evangelii dederit Christus Ecclesiæ jurisdictionem fori contentiosi.

6. Potest vero circa hanc assertionem quæri, quo tempore, seu Evangelii loco dederit Christus Dominus hanc potestatem Ecclesiæ suæ. Aliqui existimant dedisse illam Matth. 18, cum Apostolis dixit: *Amen, dico vobis, quæcumque alligaveritis super terram, etc.*, nam eo loco sermonem habebat Christus de actibus externæ jurisdictionis, ut superius declaratum est, et exponunt ibi Hieronymus et Chrysostomus, homil. 61. Indicat etiam Augustin., lib. 1 cont. Advers. leg. et Proph., c. 17. Atque ita sentiunt Cajet., t. 1 Opus., tract. 3, cap. 5, et Victor., relect. 2 de Potest. Eccles., n. 9. Sed quanquam ex illo loco recte colligatur aliquando dandam fuisse a Christo Ecclesiæ et Apostolis hanc potestatem, non tamen satis colligitur ibi esse datam, sed verisimilius est ibi solum fuisse promissam. Quod primo ostendi potest a simili ex Matth. 16, ubi Christus dixit Petro: *Quodcumque ligaveritis super terram, etc.*; et tamen omnes intelligunt solum fuisse promissionem factam; quod satis ostendunt præcedentia verba de futuro: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et tibi dabo claves regni cælorum*. Quamvis autem in alio loco Matth. 18, similia verba de futuro adjuncta non fuerint, tamen ex ipso contextu satis constat, verba illa: *Quæcumque alligaveritis*, omnino referri ad tempus futurum, et continere prædictionem, ac promissionem

potestatis in Ecclesia futuræ. Neque enim ibi Christus sacerdotes, Apostolos aut iudices creavit, neque de instituenda ex tunc Ecclesia aut magistratibus ejus tractavit, sed solum docebat ordinem correctionis in sua Ecclesia servandum, utique postquam Ecclesia esset ab ipso fundata; totus ergo ille sermo refertur ad tempus, in quo et pro quo Ecclesia fundanda erat, non ad illud ipsum, in quo Christus loquebatur.

7. *Locus Joannis 21, expenditur.* — Est ergo aliorum sententia hanc potestatem datam esse Joan. 21, cum Petro dixit Christus: *Pasce oves meas*, nam illis verbis constituit Petrum supremum Ecclesiæ pastorem; et consequenter potestatem illi tribuit non solum ad tradendum ovibus pabulum doctrinæ, ut hæretici volunt, sed etiam ad regendas illas, et coercendas, si necesse sit; utrumque enim est ad pastorale munus necessarium, ut ex rationibus, et juribus adductis satis constat, et erudite demonstrat Bellarminus, lib. 4 de Rom. Pontif., c. 45. Atque hanc sententiam tenuit Turrecremata, lib. 2 Summ. Eccles., c. 77. Unde concludit soli Petro datam esse a Christo immediate hanc potestatem, cæteris vero Apostolis per Petrum, quod superius etiam docuerat cap. 54, ut inde etiam concluderet neminem in Ecclesia habere hanc potestatem immediate a Christo præter Romanum Pontificem; et ab eo cæteros pastores, et Episcopos illam participare. Ad quam sententiam confirmandam plura affert decreta, præsertim capit. Ita Dominus, dist. 19, ex Leone Pap., 87 epist., et eundem Leonem, serm. 3 ordinationis suæ, ubi loquens de Petro, inter alia ait: *Non nisi per ipsum dedit id, quod aliis non negavit.* Et eandem sententiam tenet Jacobatius, lib. 40 de Conciliis, art. 7.

8. *Petro datam esse potestatem immediate.* — Sed in hac sententia verum quidem et indubitatum est, dedisse Christum Petro immediate hanc potestatem jurisdictionis coercivæ, et Joann. 21 implevisse quod illi specialiter promiserat Matth. 16. Nam, licet Augustin., tract. 50 in Joan., docere videatur illam promissionem factam esse Petro, non ut singulari personæ, sed ut representanti Ecclesiam, sensus tamen ejus est, illam promissionem non ita fuisse factam soli personæ Petri, ut cum illo esset extinguenda talis potestas, ac si propter ipsum præcipue et non propter Ecclesiam perpetuo duraturam promitteretur. Nam quod ipsi Petro vere, ac

proprie talis promissio facta fuerit, et verba ipsa Christi satis declarant, et Anacletus Papa, in epist. 2 decretali (refertur in c. In novo, 21 dist.) docuit, et ipse etiam Augustinus ita intellexit, lib. 2 cont. Gaudent., c. 23. Dicitur ergo Petrus accepisse hanc potestatem in persona Ecclesiæ, id est, pro Ecclesia, quæ eam accepit in Petro tanquam in suo capite et principe; et e converso Petrus accepit illam, ut caput Ecclesiæ, perpetuo duraturam cum ipsa Ecclesia, non in sua persona sola, sed in successoribus suis. Itaque quoad hanc primam partem certa est dicta sententia.

9. Quoad aliam vero partem de cæteris Apostolis probabilius existimo, etiam ipsos accepisse immediate a Christo hanc potestatem, sicut iisdem illam Christus immediate pollicetur. Quæ est communior Scholasticorum sententia in 4, dist. 48 et sequent., quam etiam tenet Gabr., in canonem lect. 3; Herv., tract. de Potestat. Pap.; Cajet. et Victor. supra; et Castro, lib. 2 de Justa hæret. punit., cap. 24. Et sumitur ex Anacleto supra. Nam hæc potestas cum aliis, quæ in Apostolis fuerunt, erat de intrinseca ratione Apostolici muneris, quod est supremum in Ecclesia, juxta illud 1 ad Corinth. 12: *Et quosdam quidem posuit in Ecclesia, primum Apostolos, etc.*, ubi D. Thom.: *Majores, inquit, ministri in Ecclesia sunt Apostoli, ad quorum officium tria pertinent, quorum primum est auctoritas gubernandi fidelem populum, etc.* Pertinet ergo hæc potestas intrinsece ad munus Apostolicum; Christus autem immediate contulit omnibus Apostolis dignitatem, et munus Apostolicum, ut sumitur ex Lucæ 6, et Joan. 6. Unde cum post Christi mortem loco Judæ sufficiens esset unus Apostolus, cæteri non ausi sunt creare illum, sed designare personas, et a Christo petierunt, ut, quam ipse eligeret et institueret, declararet. Fuit ergo illa dignitas immediate a Christo data; ergo et jurisdictio illi intrinsece annexa, juxta illud: *Qui dat formam, dat consequentiam.* Quamobrem Paulus sicut ab ipso Christo Apostolus factus est (juxta illud ad Galat. 1: *Non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum*), ita ab eodem potestatem accepit, juxta illud ad Corinth. 13: *Quam Dominus dedit mihi*, et ad Galat. 2: *Mihi enim, qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt.*

10. *Ubi data potestas Apostolis.* — Si ergo inquiratur, quando cæteris Apostolis data sit

hæc potestas immediate a Christo, dicendum est datam esse Joan. 20, cum illis dixit: *Sicut misit Pater, et ego mitto vos*; tunc enim illos constituit legatos suos et vicarios, ut Chrysostomus loquitur, ubi recte Toletus ita exponit: *Qua auctoritate Pater misit me, eadem vos ego mitto, ut prædicetis, gubernetis, et dirigatis mundum in viam salutis et veritatis.* Quod ita intellige, ut particula *sicut*, non dicat æqualitatem, sed similitudinem cum proportionem. Nam sicut Christus missus est a Patre cum omni potestate conveniente tali personæ, et muneri Redemptoris, ita ipse misit Apostolos cum omni potestate Apostolico muneri convenienti, ut diserte exposuit Cyrillus, lib. 12 in Joan., c. 55, et Cyprian., lib. de Unit. Ecclesiæ, prope init., et epist. 73 ad Jubaianum.

11. *Quid de Petro.* — Dices: ergo etiam tunc dedit Petro potestatem prædict. 1, et non Joan. 21, ut diximus. Respondetur tunc dedisse Petro potestatem, quasi delegatam, et æqualem cum cæteris Apostolis; postea vero dedisse illi potestatem ordinariam supremi pastoris, cui alii succederent in Ecclesia, ut in ea potestas illa perpetuo duraret, quod alii Apostoli non habuerunt, neque ipse Petrus ex vi prioris concessionis. Unde in posteriori loco factus etiam est ipsis Apostolis superior et eorum pastor, quod per priorem concessionem non habuit. Neque propterea necesse est dicere habuisse Petrum duas potestates jurisdictionis, sed unam integram, prius minus perfectam, postea perfectiori modo concessam.

12. *Quid de Thoma.* — Sed quid dicendum est de Apostolo Thoma, qui tunc aberat, quando Christus illa verba protulit: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos?* Respondetur idem hic esse dicendum quod supra diximus de potestate ordinis et jurisdictionis in foro pœnitentiæ. Itaque potuit Christus per suam potestatem excellentiæ eam concessionem extendere etiam ad personam absentem; vel, si solum ad præsentem locutus est (ut magis indicat pronomen illud *vos*), post octo dies, quando iterum apparuit, et Thomam ad fidem reduxit, et in Apostolorum collegio confirmavit, tunc ei similem potestatem tribuit, vel aliquibus verbis similibus, vel etiam sine illis; sicut etiam Matthiæ invisibiliter dedit similem potestatem, quando illum elegit; et postea similiter eandem donavit Paulo.

13. *Episcopi non recipiunt immediate a Christo jurisdictionem.* — Nec vero ex hoc

necessario sequitur, quod Victoria et Castro locis supra citatis inferunt, et affirmat etiam Soto in 4, dist. 22, quaest. 2, art. 1, nempe Episcopos omnes recipere immediate a Christo potestatem jurisdictionis coercivæ, nam potestas illa data Apostolis in communi non fuit ordinaria, sed delegata, et ideo illa ut sic non derivatur ad Episcopos. Sicut etiam supra diximus dedisse Christum Apostolis immediate jurisdictionem in foro pœnitentiæ per illa verba: *Sicut misit me vivens Pater, et ego mitto vos*; et nihilominus non dedisse illam, neque semper dare immediate omnibus Episcopis. Unde quoad hanc partem eodem modo philosophandum est de hac potestate jurisdictionis externæ, sicut de interna, ut facile constabit, considerando et applicando omnia, quæ de priori potestate diximus; quæ hic repetere necessarium non est. Atque juxta hanc veritatem explicanda sunt ea, quæ Turrecremata pro suæ sententiæ confirmatione afferebat. Cum enim Pontifices aiunt omnem Ecclesiasticam potestatem a Christo per Petrum ad cæteros dimanasse, loquuntur de omni potestate ordinaria, quæ in Ecclesia durat seu exercetur, non de peculiari et delegata Apostolorum potestate.

Esse in Ecclesia potestatem ad censuras ferendas.

14. Dico secundo esse in Ecclesia potestatem ad censuras instituendas, atque ferendas. Hæc veritas etiam est de fide, quæ magna ex parte ostendi potest ex testimoniis adductis, nam ex eis intelligimus, Apostolos fuisse usos hac potestate. Cum enim Paulus ait, 1 ad Timoth. 1, se tradidisse Satanæ Alexandrum, et Hymenæum, per excommunicationem id fecisse communiter exponitur; et similiter, 1 ad Cor. 5, cum ait: *Judicavi tradere hujusmodi Satanæ in interitum carnis, etc.* Eodemque modo exponitur (ut supra notavi) factum Petri, Actor. 8; et similiter in canone Apostol. superius citato habemus usum censuræ ex Apostolorum tempore; quem usum tenuisse postea sequentes Pontifices constat fere ex omnibus epistolis decretalibus; præcipue videndæ sunt epistola 1 et 2 Alexandri, et 2 Cœlestini I, in qua tractans in specie de excommunicatione, dicit esse ex Apostolorum instituto. Urbanus etiam I, in sua epistola decretali, ex locis Evangelii supra adductis colligit Christum dedisse Ecclesiæ hanc potestatem. Idem fere Fabianus